

چگونه موضوع «طلاق» را با کودک مطرح کنیم؟

شکست رابطه‌ی یک زوج، طلاق، برای فرزندان نیز تجربه‌ای دردناک است. برای اینکه چنین موقعیت حساسی را خراب‌تر نکنیم باید یک رشته کارهای پیشگیرانه را انجام دهیم.

وضعیت را بدون ابهام برایشان توضیح دهید

اغلب، قبل از اعلام خبر طلاق، خانواده، دوره‌ای پرتنش را تجربه کرده است. حتی اگر بچه‌ها هنوز در جریان تصمیم والدین خود قرار نگرفته باشند احساس می‌کنند که وضعیت، ناجور است و از این موضوع رنج می‌برند. بنابراین، باید جدایی را برای آنان توضیح داد و همه چیز را به صورت کلمات بر زبان آورد. بهترین حالت این است که بچه‌ها، پدر و مادر دور هم جمع شوند و در جمع درباره‌ی جدایی توضیح داده شود.

آینده را برای آنها روشن کنید

بچه‌ها به ثبات نیاز دارند و از آنجا که طلاق، عادات زندگی‌شان را به شدت تغییر می‌دهد، والدین باید زندگی روزانه‌ی آنها را در آینده تا جایی که ممکن است برایشان شفاف کنند. باید با کودک درباره‌ی جنبه‌های گوناگون و ملموس زندگی‌اش صحبت کرد؛ اتفاقی که او در آینده خواهد داشت، مدرسه‌ای که خواهد رفت... همچنین توضیح زمان نوبتی بودن او با پدر و مادرش نیز مهم است، کودک باید بداند چه زمانی با پدرش خواهد بود و چه زمانی با مادرش. مناسبت‌های گوناگون را هم فراموش نکنید، برای او توضیح دهید که مراسم تولدش از این به بعد چگونه برگزار خواهد شد، عید را کجا خواهد بود و... به خاطر داشته باشید که این مناسبت‌ها برای یک کودک بسیار اهمیت دارند.

در بچه‌های بزرگ‌تر و به ویژه نوجوانان، وضعیت اندکی متفاوت است. همه چیز به روابط بچه‌ها و والدین بستگی دارد و معمولاً بچه‌ها خود تصمیم می‌گیرند که با پدر باشند یا مادر. اما در مورد آنها نیز، طلاق به معنای این نیست که دیگر قاعده و قانونی برایشان وجود نخواهد داشت. طبیعی است که یک نوجوان از اختیارات بیشتری برای انتخاب شخصی که با او زندگی کند (پدر یا مادر) برخوردار است اما حواس‌تان باشد که انتخاب او بر اساس آسانگیری والدین و رفتن نزد آن شخصی که سهل‌گیر و سهل‌انگار است، نباشد.

پدر و مادر از یکدیگر با احترام یاد کنند

گاهی اوقات، اختلاف بین والدین به حدی است که هیچ نوع بخشش و گذشتی از خود نشان نمی‌دهند، این خصومت و کینه می‌تواند اقدام اولیه در آماده کردن بچه‌ها یعنی توضیح مسائل برای آنها را بسیار دشوار و پیچیده کند. بهترین کار این است که مادر و پدر در برابر بچه‌ها از یکدیگر بدگویی و انتقاد نکنند و دیگران نیز نه از پدر و نه مادر بدگویی نکنند. کار مهمی که انجام دادن آن همیشه ساده نیست، این است که سعی کنیم مرد و زن را از نقش پدر و مادر بودن آنها متمایز کنیم. یک مرد یا زن ممکن

است اشتباهاتی در برابر یک فرد بزرگسال دیگر داشته باشد اما باید نقش پدر و مادری او را محترم شمرد چرا که او همچنان می‌تواند پدر یا مادری خوب برای فرزندانش باشد. طبیعی است که وقتی روند طلاق به راحتی پیش نمی‌رود و با مشکلاتی همراه است، هر فرد همسر خود را به باد انتقاد می‌گیرد اما سعی کنید مشکلاتتان را با دوستان خود در میان بگذارید و نه با فرزندان‌تان. گاهی اوقات رعایت کردن این موضوع بسیار دشوار است اما پدر و مادر، حتی اگر می‌خواهند زندگی خود را با زن و مرد دیگری آغاز کنند، باید نشان دهند که بچه‌ها همچنان محور زندگی آنها هستند و این موضوع را نه فقط در کلام باید ابراز دارند بلکه بایستی نشانه‌های بسیار محکم عاشقانه در رفتار آنها نیز وجود داشته باشد.

تأثیرات منفی طلاق بر تحصیلات فرزندان:

مطالعات نشان می‌دهند جدایی والدین تأثیرات بسیار زاینباری بر بچه‌ها به ویژه در زمینه‌ی تحصیلی آنها دارد. از سه دهه گذشته آمار طلاق در دنیا رو به افزایش گذاشته است و در این میان کودکان نیز از این تغییرات در امان نبوده و متأسفانه خیلی بیشتر از آن چیزی که تصور می‌شود آسیب می‌بینند:

- جدایی والدین تا قبل از رسیدن بچه‌ها به سن قانونی، بین ۶ ماه تا یک سال تحصیلی به آنها لطمه می‌زند.
- در خانواده‌های مرفه و تحصیلکرده، طلاق والدین آمار رد شدن بچه‌ها در امتحانات پایانی سال را بیش از دو برابر افزایش می‌دهد.
- در خانواده‌های کارگری و به ویژه خانواده‌هایی که مادر خانواده سواد ندارد، از هر دو بچه، یک نفر ترک تحصیل می‌کند. همچنین در این خانواده‌ها فقط ۳ درصد بچه‌ها به دانشگاه می‌روند.
- در خانواده‌های کارمند با مادری باسواد، ۲۲ درصد بچه‌های طلاق قبل از گرفتن دیپلم مدرسه را ترک می‌کنند که این رقم در خانواده‌های منسجم ۱۱ درصد است.
- البته هنوز به دقت مشخص نیست که آیا این شکست‌های تحصیلی ناشی از جدایی والدین و ضربه ناشی از طلاق است یا جو خانوادگی متشنج پیش از جدایی. به هر حال، آنچه مسلم است، طلاق موضوعی صرفاً مربوط به بزرگ‌ترها نیست و همیشه فرزندان را نیز به شدت درگیر می‌کند. ■

سیما ناصری

